

Posudek vedoucího bakalářské práce Lucie Černé „Fragmenty jednoho věku (životopisná zpověď Zdeňka Pince)“

Bakalářská práce Lucie Černé vznikala dlouho a v bolestech (někdy doslovných). Učím žánr „životopisná zpověď“, což je jedna z několika možností, jak zpracovat formát tzv. orální historie, a učím ho jako možnost nejsložitější a nejpracnější. Vyžadují od studentů, kteří mají odvahu pustit se do tohoto typu bakalářské práce, pokoru, empatii, trpělivost a to, čemu říkám „plechový zadek“, tedy schopnost neustále přepisovat zvukový záznam až do podoby takové formy psané češtiny, která odráží rytmus a atmosféru narátorovy mluvené češtiny, aniž by devalvovala jeho osobnost a osobitost tím, že z mluveného jazyka ponechá v jeho přepsané podobě plevelná slova, nadbytek ukazovacích zájmen, překotné opakování téhož, tedy vše, co je pro zanícenou (zaujatou) podobu mluveného jazyka typické. Mluvená čeština má jiné skupenství než čeština psaná a přepisujeme-li ji doslova, děláme tím narátorovi a jeho zpovědi špatnou službu. Protože každý z nás, který je v této místnosti, zná verbální dikci Zdeňka Pince, ví, že přepisovat jeho zpověď znamená (především) nalézt v jeho řeči věty, čárky a tečky. Pincova mluvená věta, přestože brilantně formulovaná, je v řadě případů nekonečná. Nechci unavovat komisi adorací bakalářské práce zde přítomné kolegyně Černé. Jen já, ona (a velmi pravděpodobně i narátor) víme, jak těžké bylo stvořit ji do podoby, která před Vámi leží. Ostatně: ona „náročnost“ by nikoho z hodnotitelů neměla zajímat. Důležitý je výsledek. A ten považuji za velmi dobrý, v řadě pasáží až nadprůměrně dobrý. Víím, či tuším, že oponent by měl, či mohl, napadnout tzv. „metodické zakotvení“ této bakalářské práce (příliš lapidární, příliš aforistické, příliš stručné, příliš ponechané na samostatném úsudku čtenáře atd.). Na obranu kolegyně Černé (a vlastně i svou) chci říct jen toto: v rámci formátu tzv. orální historie je nade vše pochybnost dobře promyšlená, zpracovaná a již ukotvená metodika řízených rozhovorů – interview –, která se velmi podobá metodice tzv. kvalitativního výzkumu. Metodika životopisné zpovědi (krom základních informací typu „s kým“, „proč“, „kdo to je“, „co jsem chtěl od něj slyšet“ a „co jsem doopravdy slyšel“) je stále teoreticky nehotová a jen bůh ví, zda je nutné ji hledat, když koneckonců jediné otázky, které bychom si po přečtení životopisné zpovědi měli položit jsou: Strhla nás? Obohatila nás? Naučila nás chápat určité jevy v nových souvislostech? Přiblížila nám přesněji narátorův osud? Pokud si na většinu těchto otázek odpovíme NE, přečetli jsme nepochybně špatně odpracovanou a špatně přepsanou životopisnou zpověď. Pokud si na většinu otázek odpovíme ANO, přečetli jsme životopisnou zpověď, která je dobrá. Jako vedoucí této bakalářské práce (a připouštím, že zaujatý) odpovídám na zadané otázky ANO. Soudím, že Lucie Černá odvedla kus práce, která je kvalitní a zaslouží si hodnocení, které odpovídá známce **1**.

V Praze, 18.8.09

Mgr. Jan Kašpar